

KSZTAŁTOWANIE POSTAW OBYWATELSKICH I PROSPOŁECZNYCH

Zestawienie bibliograficzne w wyborze za lata 2020-2026

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027. Priorytet 2.
Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.

KSIAŻKI

1. Edukacja do oporu i (nie)posłuszeństwa : ku emancypacji i demokracji / Andrzej Olubiński. - Toruń : Akapit Wydawnictwo Edukacyjne 2021. – 212 s.
Wypożyczalnia: 185003
[Link do katalogu](#)
2. Edukacja obywatelska : jak zwiększyć zaangażowanie młodzieży w życie szkoły i społeczeństwa? / Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji [online]. - Warszawa 2024. - 63 s. – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2024/11/05/tv81cv/edukacja-obywatelska-online.pdf
3. Edukacja obywatelska : komentarz metodyczny do podstawy programowej przedmiotu / Urszula Małek, et. al [online]. – Warszawa : Ministerstwo Edukacji Narodowej i Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy 2025. – 135 s. – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://biblioteka.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2025/08/EDUKACJA_OBYWATELSKA_-_Komentarz_metodyczny_do_podstawy_programo-1.pdf
4. Edukacja w procesie przemian : realia, perspektywy rozwoju i potencjał innowacyjny / redakcja naukowa Jolanta Szempruch, Agata Kotowska, Jan Gałkowski. - Kraków : Impuls 2024. – 202 s.
Wypożyczalnia: 185712
[Link do katalogu](#)
5. Etyka w systemie edukacji w wybranych krajach świata zachodniego (Francja, Hiszpania, Portugalia) / Joanna Miksa [online]. - Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2023. – 246 s. – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://www.press.uni.lodz.pl/index.php/wul/catalog/book/616>
6. Kompetencje przyszłości : obszary : porozmawiajmy o kompetencjach, wyzwania współczesnej edukacji, kompetencje cyfrowe, kompetencje społeczne nauczycieli / redakcja naukowa Stefan M. Kwiatkowski. - Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji 2020. – 485 s.
Wypożyczalnia: 183111
[Link do katalogu](#)
[Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://www.frse.org.pl/czytelnia/kompetencje-przyszlosci>
7. Partycypacja i edukacja obywatelska młodego pokolenia. Rozważania na tle doświadczeń polskich debat oksfordzkich / Natasza Lubik-Reczek [online]. - Poznań : Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2024. – 356 s. - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://wnpid.amu.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0020/512426/Partycypacja-obywatelska_Natasza-Lubik-Reczek.pdf
8. Wychowanie obywatelskie w młodszy wieku szkolnym / Emilia Jakubowska. – Kraków : Impuls 2021. – 278 s.
Wypożyczalnia: 184169
[Link do katalogu](#)

ARTYKUŁY Z KSIĄŻEK

1. "Asystent Google" : niestandardowe działania w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej na rzecz kształtowania tożsamości społeczno-kulturowej uczniów klas I-III / Kinga Lisowska // W: Okolice niecodzienności edukacyjnej : monografia wieloautorska / pod redakcją naukową Pawła Piotrowskiego. - Toruń : Akapit Wydawnictwo Edukacyjne 2024, S. 159-177
Wypożyczalnia: 185889
[Link do katalogu](#)
2. Edukacja humanistyczna dla społeczeństwa obywatelskiego / Agnieszka Adamczak // W: Społeczeństwo obywatelskie : historia, teoria, praktyka / redakcja naukowa Rafał Kania, Marcin Kazimierzczuk. - Warszawa : Difin 2021, S. 224-239
Wypożyczalnia: 183765
[Link do katalogu](#)
3. Nowe obszary oddziaływań wychowawczych - wychowanie obywatelskie i środowiskowe / Beata Krzywosz-Rynkiewicz // W: Psychologia wychowania : wybrane problemy / redakcja naukowa Hanna Liberska, Janusz Trempała. - Warszawa : PWN 2020, S. 445-457
Informatorium.Czytelnia: 37.015.3 ; Wypożyczalnia: 182997
[Link do katalogu](#)
4. Wybrane aspekty współpracy szkół z otoczeniem w tworzeniu warunków edukacji obywatelskiej w kontekście możliwości Programu Erasmus+ / Konrad Rokoszewski // W: Szkoła jako przestrzeń budowania edukacyjnego dialogu / redakcja naukowa Elżbieta Stokowska-Zagdan, Elżbieta Woźnicka, Grażyna Cęcelek. - Warszawa : Difin 2021, S. 115-128
Wypożyczalnia: 184168
[Link do katalogu](#)
5. Wychowanie obywatelskie w klasach I-III szkoły podstawowej / Emilia Jakubowska // W: Kompetencje kluczowe dzieci i młodzieży : praktyka edukacyjna / redakcja naukowa Janina Uszyńska-Jarmoc, Katarzyna Nadachewicz. - Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Żak : Fundacja Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji Społeczno-Pedagogicznych 2015, S. 164-173
Informatorium.Czytelnia: 371.3
[Link do katalogu](#)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. "Co jest lepsze? Pies czy kot?" : dociekania filozoficzne w kształtowaniu kompetencji obywatelskich dzieci / Agata Świdzińska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2020, nr 4, s. 13-24
2. Aksjologiczne i antropologiczne uwarunkowania tożsamości narodowej młodych Polaków w świetle badań własnych : implikacje dla bezpieczeństwa narodowego / Dorota Domalewska, Ilona Urych // De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności [online]. - 2020, nr 1, s. 196-221 - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/565043>
3. Dyrektorzy o wychowaniu patriotycznym / Krzysztof Zajdel. // Dyrektor Szkoły. - 2021, nr 11, s. 19-21
4. Edukacja obywatelska / Bogdan Bugdalski // Dyrektor Szkoły. - 2024, nr 11, s. 16-18
5. Edukacja obywatelska / Joanna Lesińska. // Dyrektor Szkoły. - 2025, nr 9, s. 30-33

6. Edukacja obywatelska jako istotny obszar wychowania dla pokoju / Agnieszka Piejka // Studia z Teorii Wychowania [online]. – 2020, nr 4, s. 113-129 – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://bazhum.muzhp.pl/media/texts/studia-z-teorii-wychowania/2020-tom-11-numer-4-33/czykwin.pdf>
7. Edukacja obywatelska w działaniu jako klucz do wzmocnienia aktywności obywatelskiej młodych / Katarzyna Hamant // Przegląd Socjologiczny [online]. – 2021, nr 3, s. 97–119 – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/2025934>
8. Edukacja obywatelska w szkole / Monika Prus-Głuszczka. // Głos Pedagogiczny. – 2022, nr 131, s. 20-24
9. Edukacja patriotyczna w erze cyfrowej / Katarzyna Polak. // Dyrektor Szkoły. – 2023, nr 11, s. 44-47
10. Edukacja społecznie „zaangażowana” / Jarosław Charchuła // Studia Paedagogica Ignatiana [online]. – 2021, nr 5, s. 43-56 – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/2131218>
11. Inkluzywne potencjał globalnej edukacji obywatelskiej / Magdalena Kuleta-Hulboj // Kultura i Edukacja. – 2019, nr 1, s. 77-90
12. Jaki jest patriotyzm XXI wieku? / Tomasz Kozłowski. // Dyrektor Szkoły. – 2024, nr 11, s. 43-46
13. Kształtowanie patriotyzmu lokalnego / Małgorzata Nowak. // Dyrektor Szkoły. – 2022, nr 11, s. 48-52
14. Laboratorium patriotyzmu praktycznego / Sławomir Drelich. // Dyrektor Szkoły. – 2025, nr 9, s. 12-14
15. Międzynarodowe porównawcze badania w zakresie edukacji obywatelskiej – historia rozwoju i kluczowe obszary analiz / Olga Wasilewska // Edukacja [online]. – 2022, nr 1, s. 21-33 – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/2_Wasilewska.pdf
16. Misja szkoły jako element społeczno-ekologicznego modelu rozwijania poczucia przynależności szkolnej uczniów / Urszula Dernowska // Problemy Opiekuńczo Wychowawcze. – 2021, nr 4, s. 41-57
17. Myśl Janusza Korczaka/Henryka Goldszmita w kontekście debat obywatelskich o edukacji w Polsce oraz dyskusji nad realizacją demokratycznych praw dziecka w edukacji / Agnieszka Naumiuk, Barbara Janina Sochal. // Kwartalnik Pedagogiczny. – 2022, nr 4, s. 169-186
18. Niewiedza obywatelska uczniów – nowy problem polonisty? / Bernadeta Niesporek-Szamburska // Polonistyka. Innowacje [online]. – 2020, nr 11, s. 89-104 – [Dostęp 14.01.2025]
Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/1075578>
19. Odpowiedzialne wychowanie społeczne w edukacji szkolnej / Alina Rynio // Edukacja [online]. – 2022, nr 1, s. 63-78 – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/5_Rynio.pdf
20. Poczucie własnej skuteczności i nadzieja podstawowa młodzieży oraz ich znaczenie w kontekście edukacji obywatelskiej : perspektywy badawcze / Małgorzata Kuśpit, Anna Tychmanowicz // Studia z Teorii Wychowania [online]. – 2025, nr1, s. 241-261 – [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/59848500>
21. Polityka edukacji w świetle aktywności podmiotów ekonomii społecznej / Andrzej Zybała. // Polityka Społeczna [online]. – 2022, nr 2, s. 18-25
22. Rola edukacji obywatelskiej we współczesnym państwie demokratycznym : wybrane zagadnienia / Marcin Rachwał // Przegląd Politologiczny [online]. – 2023, nr 4, s. 79-90 –

[Dostęp 21.08.2026]

Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/32306369>

23. Rola podstawowych środowisk wychowawczych w wychowaniu patriotycznym dzieci i młodzieży / Tadeusz Panuś // Roczniki Teologiczne [online]. - 2019, nr 6, s. 63-80 - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/2035144>
24. Socjalizacja polityczna / Monika Sewastianowicz // Dyrektor Szkoły. - 2023, nr 10, s. 78-80
25. Szkolne Kluby Wolontariusza jako przykład inicjatywy przygotowującej młodzież do uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim / Katarzyna Braun // Edukacja [online]. - 2022, nr 1, s. 79-87 - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/6_Braun.pdf
26. Szkoła postaw obywatelskich / Anna Klimowicz // Dyrektor Szkoły. - 2020, nr 6, s. 76-79
27. Uczenie się demokracji / Bolesław Niemierko. // Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 3, s. 44-46
28. Umiejętności społeczne drogą do budowania postawy obywatelskiej dziecka w wieku przedszkolnym / Stanisława Katarzyna Nazaruk // Edukacja [online]. - 2022, nr 1, s. 35-48 - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/3_Nazaruk.pdf
29. W opozycji do polityki / Włodzimierz Kaleta // Dyrektor Szkoły. - 2023, nr 10, s. 74-77
30. Wartości podstawowe w społeczeństwie demokratycznym i obywatelskim // Janusz Mariański // Edukacja [online]. - 2022, nr 1, s. 7-20 - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/1_Mariaski.pdf
31. Wychowanie obywatelskie w przedszkolu oraz w klasach I-III szkoły podstawowej / Lucyna Dziachowska // Edukacja [online]. - 2022, nr 1, s. 49-62 - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://www.ibe.edu.pl/images/EDUKACJA/NUMERY/2022-01/PDF/4_Dziachowska.pdf
32. Wychowanie patriotyczne / Małgorzata Nowak. // Dyrektor Szkoły. - 2022, nr 11, s. 42-47

INNE

1. Edukacja obywatelska – materiały ORE [online]. - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: <https://ore.edu.pl/2025/02/edukacja-obywatelska-materiały-do-pobrania/>
2. Edukacja Obywatelska w Nowej Podstawie Programowej / sieć Organizacji Społecznych dla edukacji [online]. - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://sosdlaedukacji.pl/wp-content/uploads/2024/07/SOS_edukacja_obywatelska.pdf
3. Edukacja obywatelska w nowej podstawie programowej : potrzeby i wyzwania / Jędrzej Witkowski [online]. - Zakopane 2024. - [Dostęp 21.08.2026]
Tryb dostępu: https://erasmusplus.org.pl/uploaded_files/1728976382_1728912845dr-jwitkowski-edukacja-obywatelska-w-nowej-podstaw.pdf

Olsztyn 21.08.2026 r.

Opracowanie: Małgorzata Zmudczyńska